

HOHE MESSE

LUTHERS BACH ENSEMBLE

Kleinkoor, solisten & barokorkest o.l.v. Tymen Jan Bronda. Sara Jäggi sopraan,
Maria Valdmaa sopraan II, Robert Kuizenga altus, Richard Resch tenor, Michiel Meijer, bas.

.....

VR 16 DEC 20:00 ADVENTSKERK ASSEN
ZA 17 DEC 20:00 MARTINIKERK DOESBURG
ZO 18 DEC 15:00 A-KERK GRONINGEN
VR 23 DEC 20:00 KRUISKERK BURGUM

.....

www.luthersbachensemble.nl

BACHS MUZIKALE HOOGTEPUNT

De Mis in b-klein, bekend geworden onder de naam Hohe Messe, is het laatste grote werk van Johann Sebastian Bach (1685-1750). Het wordt beschouwd als het absolute hoogtepunt in zijn totale oeuvre, als een compositie waarin al zijn kunde, kennis en creativiteit bij elkaar komen. Misschien lijkt het vreemd dat Bach een complete Latijnse mis schreef, passend in het stramien van een katholieke eucharistieviering. Wat zouden de lutheranen in Leipzig hiermee aan moeten? De mis was dan ook niet voor hen bedoeld. Sommigen denken dat het een opdracht was voor de inwijding van de nieuwe katholieke Hofkirche in Dresden, die in 1751 gereed kwam. Anderen wijzen op een archiefstuk waaruit blijkt dat Bach in 1749 correspondeerde met een oude bekende, graaf Johan Adam von Questenberg, lid van het Oostenrijkse exclusieve adellijke muziekgezelschap Musikalische Congregation. Dit organiseerde elk jaar op 22 november (naamdag van de heilige Cecilia) een ure durende, rijk bezette mis in de Dom van Wenen, waarbij de aartsbisschop van Wenen voorging. Deze mis zou heel goed uitgevoerd kunnen zijn

op 22 november 1749. Of de opdracht nu uit Dresden of Wenen kwam: hieruit blijkt hoe beroemd Bach aan het eind van zijn leven was. Hoewel losse delen uit deze mis na Bachs dood af en toe werden uitgevoerd, vond een integrale uitvoering pas plaats in 1859. Dat komt ook omdat dit werk zeer hoge eisen stelt aan koor en orkest. Het koor moet van een uitzonderlijk niveau zijn om de grotendeels vijf- en soms zesstemmige compositie technisch en muzikaal onder de knie te krijgen. Maar als dat het geval is, dan is het voor de luisteraar een betoverende muzikale ervaring.

Het Luthers Bach Ensemble gaat deze uitdaging aan bij de viering van zijn tienjarig bestaan met het professioneel gevormde kleinkoor, waarvan de solisten deel uit maken. De begeleiding wordt verzorgd door het eigen barokorkest, alles onder leiding van Tymen Jan Bronda. In die tien jaar heeft het LBE meer dan vijftig verschillende composities van Bach ten gehore gebracht en daarbij in het noorden des lands een grote reputatie en een trouwe schare bezoekers verworven.

Programma: Mis in b-kleine terts van J.S. Bach (BWV 232)

Luthers Bach Ensemble (kleinkoor, solisten & barokorkest) o.l.v. Tymen Jan Bronda. Solisten: Sara Jäggi sopraan, Maria Valdmaa sopraan II, Robert Kuizenga altus, Richard Resch tenor, Michiel Meijer bas.

Entree

Groningen, Assen en Burgum €30, eerste rang €40; Doesburg €27,50; studenten €15.
Kaarten verkrijgbaar bij: Ticketshop www.luthersbachensemble.nl, Warenhuis Vanderveen Assen, Boekhandel Godert Walter Groningen, Boekhandel Daan Nijman Roden, Doesburg www.stidomu.nl of bij de ingang van de kerken. Telefonisch via 0614922638 (wo & do tussen 18 en 21 uur vanaf 16 november)

kunstraad groningen

Büchli-Fest-Meijerfonds

Stichting Muziekvereniging Nijmegen

BOEKHANDEL
GODERT WALTER

STICHTING
Muziekvereniging Nijmegen

PRINS BERNHARD
CULTUURFONDS

JB Scholtenfonds